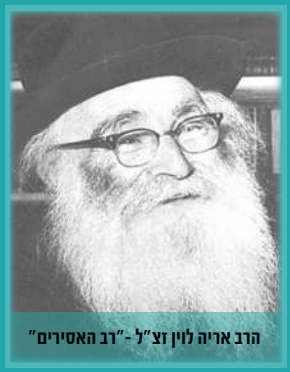
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

כ' אייר תשע"ח

פרשת בהר

דרך חיים

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, הן לא נזרע ולא נאסף.. וציויתי את ברכתי..." (כה, כ)

לכאורה מדוע נצרך תחילת הפסוק, וכי מה לי אם יאמרו מה נאכל? העיקר היא הברכה שתשרה לשלש השנים. וביותר תמוה שנראה שהברכה תלויה בשאלה, והרי אם לא ישאלו הברכה אמורה להיות גדולה יותר...

ביאר הספורנו לו לא הייתם שואלים הייתה הברכה באיכות, 'אוכל קמעא ומתברך במעיו', ולא תצטרכו לעמול יותר משאר שנים כי יתברך כבכל שנה. אך עתה כיוון ששאלתם, תזכו לתבואה לשלש שנים בכמות גדולה אך לא באיכות, לא יתברך במעיכם.

אולם הרבי ר' זושא זי"ע ביאר כך, וכי תאמרו ותשאלו מה נאכל?- שביטחונכם חלש אזי תקבלו ברכה רק לשלש שנים, לו לא הייתם שואלים הברכה הייתה שורה לכל שבע השנים. עוד המליץ על כך בדומה על הנאמר ש'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', שהכל בידי שמים אם לתת או לא, חוץ מיראת שמים שאם מבקשים מיד מקבלים!

מידת הבטחון של אדם בקונו, היא תשקיף למה שיזכה ממרום, כמו שנאמר "ה' צלך על יד ימינך". אמרו רז"ל על הפסוק "רבים מכאובים לרשע, והבוטח בה' חסד יסובבנהו", וביאר רבינו הרמב"ן, שגם הרשע הבוטח בה' חסד יסובבנהו, וכך צריך להיקרא הפסוק "רבים מכאובים לרשע", אולם "רשע הבוטח בה'" גם לו "חסד יסובבנהו".

ועל כך אמר הפסוק "בטח בה' ועשה טוב". גם אם הינך ללא מעשים טובים, באם תבטח בה' ותעשה טוב - תיוושע.

בזה יבואר המעשה בירושלמי (דמאי פ"א) ברבי פנחס בן יאיר שגזר על הנהר שיבקע ועבר בו. שאלוהו תלמידיו האם גם אנו יכולים לעבור בנהר? ענה להם רק אם לא פגעתם באדם מעולם. ומפליא שהתנה איתם תנאים, כשבתלמוד בבלי מסופר (חולין ז.) שגזר על הנהר שכולם יעברו בו. ביאר על כך רבי שמאי גינזבורג זצ"ל בספרו 'אמרי שמאי', שכיון ששאלוהו הוכיחו שמידת ביטחונם אינה שלימה, וממילא התנה איתם תנאים. אולם בלא שאלה

המשך בעמוד הבא

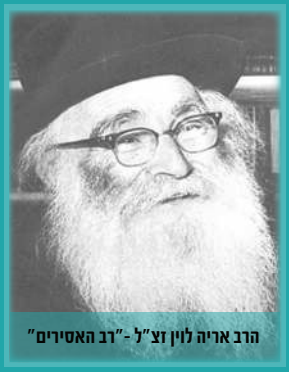

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

של "וכי נאמר..." הנהר לא יכול לעמוד בפניהם ובוודאי ייבקע גם בעבורם.

כך סיפר האלשיך הקדוש מסרתי שיעור בעניין בטחון ואמונה, ובתוך הדברים נאמר, כי הבוטח בה' באמת אינו צריך לעבוד כלל וכלל, שהקב"ה יכלכלהו כמו כל ברואיו. בתוך הבאים, היה נפח שעבד קשות לפרנסתו, והדברים הפעימו אותו כל כך עד שהלך וסגר את העסק שלו וחזר לביתו, והיה משכים ומעריב בבתי מדרשות ובבתי כנסיות. ובאורח פלא עצום, התפרנס עד סוף חייו בעשירות גדולה. ניגשו תלמידי האלשיך ושאלתם בפיהם, למה לנו הניסים הללו אינם קורים? ענה להם רבי משה אלשיך, וכי אחד מכם הלך וסגר את העסק שלו, וכי קמתם לאחר דרשה על בטחון ואמונה ושיניתם אורח חיים...? הנפח בתמימותו הלך וחיכה לשפע ממרומים ואכן זכה!

אמר רבינו הגאון מוילנא זי"ע שזו כל מטרת המצוות שנזכה על ידם למידת בטחון בהקב"ה.

שבת שלום ומבורך

בהוקרה רבה

שלכם

חיים אידלס

המעוניין לשלוח אל הרב אידלס שאלות הלכתיות (בלבד) מוזמן לשלוח דרך אתר:
עמותת איש צדיק היה,
מדף: שו"ת עם הרב חיים אידלס
תשובות יישלחו לשואלים ויפורסמו באתר ובעלון.

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

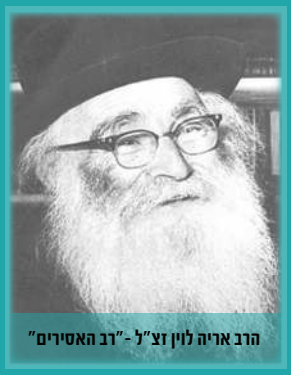
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

מסופר על רעיתו של הצדיק הירושלמי רבי אריה לוין זצ"ל שהיתה בעלת בטחון במדרגה גבוהה מאד. בעלה, רבי אריה, אמר פעם "אשתי עליה השלום הגיעה למדרגה עליונה כזו שאם נגזר עליה משהו מן השמים לא היתה צריכה לקבל זאת באהבה, היא בפשטות לא הרגישה לא מכאוב לא מיחוש לא צער. לא להרגיש בכלל את הכאב כשהוא נגזר מלמעלה זוהי מדרגה נעלה יותר ממי שמרגישו ומקבלו...".

נוהג היה הרב לומר כי כל מדותיו הטובות מכוחה באו לו. "מעולם לא התלוננה, מעולם לא דאגה ליום מחר. כוח אמונתה לא ידע גבול, אלמלא היא אי אפשר היה לי להחזיק מעמד בימי הרעב של מלחמת העולם הראשונה" אומר היה רבי אריה. והוסיף: "במידת הבטחון בהקדוש ברוך הוא גדולה היתה ממני...".

וסיפר כי בימי מלחמת העולם הראשונה שרר רעב כבד בארץ. מזי רעב היו מתמוטטים ברחובותיה של העיר פשוטו כמשמעו. ביחוד חמור היה המצב בירושלים, ובאו מים עד נפש. יום אחד יצא רבי אריה לרחוב ולא ידע מאין יבוא עזרו. הילדים בכו בבית כי יומיים לא בא אוכל אל פיהם...

ואדם אחד היה בירושלים, שרבי אריה גמל עמו חסד בעבר. ובימי המלחמה היה נוהג אדם זה להלוות כסף לנצרכים. לבקשת אשתו נטל רבי אריה כמה ספרים יקרי

כמים חיים

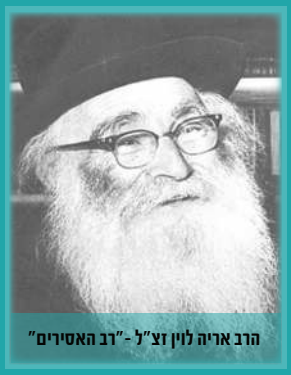
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

ערך שהיו עמדו וסר לביתו של אותו אדם וביקשהו כי על סמך רכוש זה ילווה לו כסף. סירב אותו אדם להלוותו. שאלו רבי אריה על שום מה מסרב הוא להלוות לו שעה שמלווה הוא לאנשים אחרים? השיב לו אותו אדם: "לאחרים חייב אנכי להלוות, שיודעים הם כי עשיר אני, ואם אסרב להלוותם יקפידו עלי וישמרו לי טינה. אולם אתה, יודע אני בך שלא תיטור לי איבה גם אם אסרב להלוות לך". חדור יאוש חזר רבי אריה לביתו בידים ריקות. וכיון שראה שכלו כל הקיצים הסתגר בחדרו ופרץ בבכי מר; מכיוון שלא אטור איבה יסרבו להלוות לי כסף ואהיה נדון לרעב? ניגשה אליו אשתו חנה צפורה והחלה לעודדו בדברי ניחומים: "ר' אריה, ר' אריה, היכן היהדות שלך? היכן הבטחון שלך בהקדוש ברוך הוא? צא וחשוב מדוע לא הלווה לך אותו עשיר. המשום שאין לו כסף? הרי עשיר הוא. המשום שאינו נוהג להלוות? והרי מלוה הוא לכל הנצרכים. המשום שאינו מאמינך? והרי בחודש שעבר התדפקת על דלתו בחצות הלילה כשאתה מהלך יחף ברחובותיה של ירושלים כי אין נעליים בביתך, כדי להחזיר לו מטבע של זהב שגילית בביתך בשעה שפרט לך אותו עשיר את כספך. אם כן יודע הוא שישר אתה. ומדוע אפוא אינו מלוה לך?". הוסיפה הרבנית ואמרה: "חייבים אנו לדון לכף זכות, אך מה נעשה ואין אנו מוצאים צד זכות במעשה הזולת, הוי אומר משהו חורג כאן מגדר הטבע. נמצאת למד שמן השמים מעכבים בידי אותו עשיר מלהלוותך כדי שתשועתך תבוא ממקור אחר. ר' אריה, השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך".

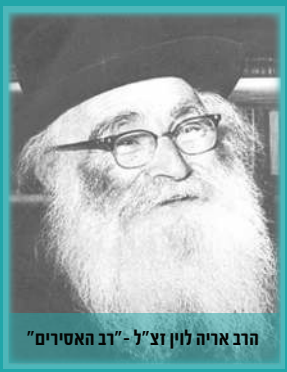
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

נרגע רבי אריה וחדל מבכי. הבין שצדקה אשתו וחייב הוא להתחזק באמונתו. לא יצאה שעה קלה ועל ביתו התדפק הדוור ובידו מכתב מאמריקה. פתח רבי אריה את המעטפה וגילה בתוכה שטר בן עשרה דולרים. עוד יותר גדלה פליאתו כאשר קרא את המכתב שנלווה להמחאה. במכתב נאמר כי שנים אחדות לפני כן, עת ביקר רבי אריה בפתח תקוה, סר אליו אדם אחד ואמר לו "האינך נכדו של פלוני אלמוניי?". השיב לו רבי אריה בחיוב. אמר לו אותו אדם: "דומה הנך לסבך המנוח שהכרתיו והוקרתיו". כך נפרדו לשלום. והנה נפטר אותו יהודי אמריקאי ובצוואתו ביקש לשגר ביום השנה לפטירתו לאותו יהודי ירושלמי, רבי אריה, שעמו נפגש לפני שנים המחאה כספית. זו ההמחאה שהגיעה בשעה זו דווקא. הבין רבי אריה שצדקה אשתו וכי מן השמים סובבו הדברים כך שהישועה תבוא ממקום אחר.

(אבן ספיר עמודים רט-רי)

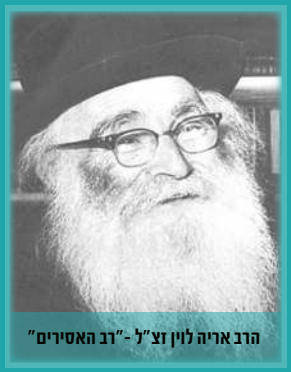
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

לאחר הפסקה ארוכה בדיני תפילה לשם עיסוק בדיני הזמנים הקדושים אותם עברנו ובהם אנו נמצאים, נשוב להלכות תפילה.

עסקנו בדיני ברכות השחר, והשאלה המצויה בהם, ורלוונטית במיוחד לקראת תיקון ליל שבועות הקרב ובא, היא מה יעשה אדם אשר ניעור לאורך כל הלילה; אילו ברכות נאמר ואילו לא?

גם הניעור בלילה נוטל ידיו בעלות השחר ג' פעמים לסירוגין. אולם בשונה מהקם משנתו, שיש על ידיו רוח רעה, יכול הניעור בלילה לגעת קודם הנטילה במאכלים וללכת ד' אמות. אמנם מי שישן אף חצי שעה בלבד במהלך הלילה לא יכול להקל בדברים אלו. לגבי הברכה על הנטילה נחלקו הפוסקים. לדעת המשנה ברורה מברכים על הנטילה באם קודם לכן התפנה, שאז מצטרפת סברת הנקיות לתפילה. אך לדעת האדמו"ר הזקן אין מברך הניעור בלילה על הנטילה, אלא צריך לשמוע מאדם אחר ולענות אחריו 'אמן'. לכן מהנכון לשמוע ברכה זו מאדם אחר.

גם על ברכת 'אלהי נשמה' ו'המעביר שינה מעיני' יש ספק בין הפוסקים אם יברך או לא. ופסק המשנה ברורה שישמע ברכות אלה מאדם אחר שישן במהלך הלילה ויענה אחריו 'אמן'. אך את שאר ברכות השחר מ'הנותן לשכוי' ועד 'הנותן ליעף כח' מברך הניעור בלילה.

לגבי זמן הברכות נחלקו הפוסקים. יש אומרים שניתן לברכם כבר מחצות הלילה, ויש שנקטו שאין לברכם עד עלות השחר.

כל האמר הוא לגבי מי שלא ישן שיעור של 'שישים נשימות', שהישן שיעור זה נחשב כישן בלילה ויכול לברך את כל ברכות השחר בעצמו. נחלקו הפוסקים בשיעור זה מחלוקת קיצונית ביותר; האם הוא שלוש דקות, חצי שעה או שלוש שעות. להלכה אנו פוסקים ששיעור זה הוא חצי שעה, והישן חצי שעה בלילה נחשב כישן בלילה לעניין ברכות השחר.

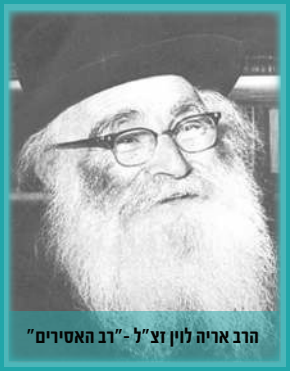
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בעניין ברכות התורה נחלקו הפוסקים. יש שכתבו שאם ישן במהלך היום שלפני, אף שלא ישן בלילה- יברך אותן כסדרן. אך המשנה ברורה החמיר והצריך לשמען מאחר, וכך נכון לנהוג. אך ברכות התורה שונות מברכות השחר, שבהן די בתנומה קלה במהלך הלילה עד עלות השחר כדי לחייב לברך אותן אחר עלות השחר.

אגב נעיר שודאי אין לברך על הציצית (טלית קטן) בבוקר כיוון שהיה לבוש בה כל הלילה, אלא יכוון לפטור אותה בברכתו על הטלית בשעה שמתעטף.

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

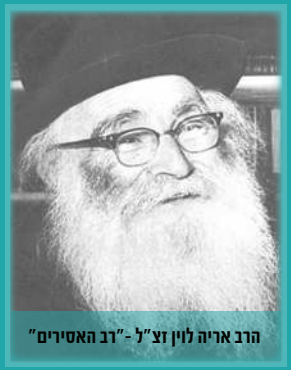
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום הרב,
בננו יהיה בן שלוש כשבועיים אחר ל"ג בעומר. האם להקדים את ה'חלאקה ולעשותה במירון ביום ל"ג בעומר?

תשובה | בשו"ת ערוגות הבושם (סימן ריז) כתב שאין להקדים בשום אופן את עשיית ה'חלאקה', והוא על פי מה שכתוב בילקוט שמעוני על הפסוק "שלש שנים יהיו לכם ערלים לא יאכל" (ויקרא יט כג).
אך בספר 'הילולא דרשב"י' כתב בשם רבו ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש שמשמע בכתבי האריז"ל שאפשר לעשות גם בשלושת החדשים שקודם לכן.
אמנם מרן האדמו"ר מגור היה מורה לעשות דווקא באותו היום בו הילד בן שלוש, ולא להקדים.